

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Výbor pre zahraničné veci

**PREDBEŽNÉ ZNENIE
2007/2000(INI)**

22.5.2007

NÁVRH SPRÁVY

o smerovaní k spoločnej európskej zahraničnej politike v oblasti energie
(2007/2000(INI))

Výbor pre zahraničné veci

Spravodajca: Jacek Saryusz-Wolski

Spravodajkyňa výboru požiadaneho o stanovisko: Lena Ek, Výbor pre
priemysel, výskum a energetiku

(*) Rozšírená spolupráca výborov – článok 47 rokovacieho poriadku

PR_INI

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o smerovaní k spoločnej európskej zahraničnej politike v oblasti energie (2007/2000(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na zelenú knihu Komisie s názvom Európska stratégia pre udržateľnú, konkurencieschopnú a bezpečnú energiu (KOM(2006)0105),
- so zreteľom na spoločný dokument Komisie a vysokého splnomocnenca Rady o vonkajších aspektoch energetickej politiky predložený Európskej rade z 15. – 16. júna 2006,
- so zreteľom na uznesenie z 18. mája 2006 o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Zmluvy o energetickom spoločenstve Európskym spoločenstvom¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. marca 2006 o bezpečnosti dodávok energie v Európskej únii²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 1. júna 2006 o energetickej účinnosti alebo menej znamená viac – Zelená kniha³,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. decembra 2006 o európskej stratégii pre udržateľnú, konkurencieschopnú a bezpečnú energiu – Zelená kniha⁴,
- so zreteľom na závery Európskej rady z 23. – 24. marca 2006 o schválení zelenej knihy o energetickej politike pre Európu Európskou radou a z 15. – 16. júna 2006 o spoločnom dokumente Komisie a vysokého splnomocnenca o vonkajších aspektoch energetickej bezpečnosti,
- so zreteľom na Zmluvu o Ústave pre Európu, podľa ktorej je energetika oblasťou, v ktorej existuje spoločná právomoc s členskými štátmi,
- so zreteľom na oznámenie Komisie Európskej rade a Európskemu parlamentu s názvom Energetická politika pre Európu (KOM(2007)0001),
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu s názvom Čiernomorská synergia – nová iniciatíva regionálnej spolupráce (KOM(2007)0160),
- so zreteľom na závery Európskej rady z 8. – 9. marca 2007 a akčný plán Európskej rady (2007 – 2009) pre energetickú politiku pre Európu,
- so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
- so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci a stanoviská Výboru pre priemysel, výskum a energetiku, Výboru pre rozvoj, Výboru pre medzinárodný obchod a Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín (A6-0000/2007),

¹ Ú. v. EÚ C 297 E, 7.12.2006, s. 340.

² Ú. v. EÚ C 292 E, 1.12.2006, s. 112.

³ Ú. v. EÚ C 298 E, 8.12.2006.

⁴ *Prijaté texty*, P6_TA(2006)0603.

- A. keďže energetickú bezpečnosť treba považovať za základný prvok celkovej bezpečnosti Európskej únie, ako aj za kľúčový prvok pre uskutočnenie hospodárskeho a spoločenského rozvoja v Európe,
- B. keďže vzhľadom na súčasnú existujúcu a rastúcu závislosť energetických dodávok od výrazne nestabilných a nedemokratických krajín sa úsilie o zabezpečenie bezpečnosti dodávok výlučne na vnútroštátnej úrovni preukázalo ako nedostatočné a nezaručuje dlhodobé záujmy všetkých členských štátov EÚ,
- C. keďže bezpečnosť dodávok nemožno zaručiť len prostredníctvom trhových síl, pretože niektoré z najväčších energetických spoločností na svete sú štátom vlastnené monopoly, ktoré fungujú ako nástroje zahraničnej a obchodnej politiky a nepôsobia v súlade so spravodlivými a transparentnými pravidlami trhu,
- D. keďže energia sa využíva ako nástroj na vyvíjanie politického tlaku na tranzitné a cieľové krajiny,
- E. keďže plynárenský sektor je v súčasnosti vo vzťahu k vonkajším hrozbám najzraniteľnejší,
- F. keďže spoločná európska zahraničná politika pre energetiku založená na solidarite a diverzifikácii by vytvorila synergie zabezpečujúce bezpečnosť dodávok pre Európsku úniu a rozšírila by moc a dôveryhodnosť EÚ ako globálneho subjektu,
- G. keďže úzka spolupráca v oblasti dodávok energie predstavuje jedno z najúčinnějších a najnevyhnutnejších opatrení na budovanie dôvery vo vzťahoch medzi Európskou úniou a susednými štátmi,
  - 1. žiada vypracovanie spoločnej európskej zahraničnej politiky pre energetiku, ktorá by zaručila energetickú bezpečnosť pre celú EÚ, a priniesla tým zásadnú pridanú hodnotu úsiliu vyvíjanému na vnútroštátnej úrovni;
  - 2. zdôrazňuje, že kým zvrchované právo členských štátov prijímať strategické rozhodnutia týkajúce energetickej zmesi, využívať vlastné zdroje energie a rozhodovať o dodávateľských štruktúrach má zostať zachované, existuje potreba vypracovať konkrétne ustanovenia, ktoré sa majú začleniť do zmlúv, vedúce k vytvoreniu spoločnej európskej zahraničnej politiky pre energetiku vzťahujúcej sa na bezpečnosť dodávok, tranzitu a investícií;
  - 3. podporuje postupný prístup v smerovaní k spoločnej európskej zahraničnej politike pre energetiku;
  - 4. vyzýva Radu a Komisiu, aby do konca roka 2007 vypracovali presný plán uplatňovania vedúci k vytvoreniu takejto politiky, v ktorom sa určia krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele, úlohy a kroky s konkrétnym časovým rámcom na ich vykonanie;
  - 5. vyzýva Komisiu, aby predložila výročnú správu o pokroku v oblasti realizácie vyššie uvedených cieľov, aby sa Európsky parlament mohol dôsledne zapojiť do sledovania spoločnej európskej zahraničnej politiky pre energetiku;
  - 6. vyzýva Komisiu, aby pripravila výročné správy o dodržiavaní predpisov upravujúcich vnútorný trh v energetickom sektore, najmä pokiaľ ide o transparentnosť a dodržiavanie

právnych predpisov EÚ pre hospodársku súťaž, spoločnosťami z tretích krajín, predovšetkým hlavných dodávateľov, spolu so všetkými ich pobočkami;

7. žiada rýchle menovanie osobitného splnomocnenca pre energetiku pôsobiaceho pod vedením vysokého splnomocnenca pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku (SZBP), ktorý by koordinoval spoločnú európsku zahraničnú politiku pre energetiku;
8. je presvedčený, že Zmluva o energetickej charte má byť základným kameňom spoločnej európskej zahraničnej politiky pre energetiku, keďže je to najvýznamnejší nástroj medzinárodného spoločenstva na podporu spolupráce v sektore energetiky, poskytuje základ pre spravodlivé a rovnocenné zaobchádzanie, zabezpečuje bezpečnosť investícií a zaručuje právo na odškodnenie v prípade vyvlastnenia alebo znárodnenia; vyzýva Komisiu a Radu, aby dôrazne vyžadovali uplatňovanie Zmluvy o energetickej charte vrátane protokolu o tranzite hlavnými partnermi v oblasti energetiky;

Základné zásady a odporúčania pre opatrenia v rámci spoločnej európskej zahraničnej politiky pre energetiku

A. Diverzifikácia

9. zastáva názor, že vzhľadom na rastúcu závislosť EÚ od obmedzeného počtu zdrojov energie, dodávateľov a prepravných ciest je nevyhnutné podporovať prioritné iniciatívy zamerané na ich diverzifikáciu;
10. podporuje stanovenie priorít všetkých projektov diverzifikácie uskutočňovaných v susedstve, najmä projektov zameraných na vytváranie nových prepravných koridorov, ktoré umožnia diverzifikáciu dodávateľov aj prepravných trás, ako je napríklad koridor stredná Ázia – južný Kaukaz – Európa, predovšetkým výstavbu ropovodu Nabucco a uskutočnenie projektu Odesa – Gdansk ako vysokoprioritných projektov európskeho záujmu;
11. pripomína, že je nevyhnutné posunúť sa od vyhlásení a otvoriť súťaže na konkrétne prioritné projekty a žiada, aby osobitný splnomocnenec pre energetiku zodpovedal aj za koordináciu účasti na rozvoji vonkajšej energetickej infraštruktúry (projekty Nabucco a Odesa – Gdansk);
12. domnieva sa, že uskutočnenie projektov energetickej diverzifikácie má byť jednou z priorít posilnenej európskej susedskej politiky a žiada rozšírenú podporu pre zlepšenie investičného prostredia a regulačného rámca založenú na zásadách Zmluvy o energetickej charte v energetických sektoroch krajín výrobcov a tranzitných krajín;
13. žiada uznanie rôznosti situácií, v ktorých sa jednotlivé členské štáty nachádzajú, pokiaľ ide o energetickú zmes, závislosť od dovozu a infraštruktúry a podporuje každé úsilie zamerané na prekonanie existujúcej závislosti členských štátov od dominantných dodávateľov alebo obmedzenej infraštruktúry;
14. podporuje každé úsilie zamerané na zriadenie nových zdrojov financovania všetkých vyššie uvedených podujatí vrátane osobitných pôžičiek Európskej investičnej banky, ako aj vyčlenenie osobitných rozpočtových položiek v rámci rozpočtu EÚ na tento účel, za predpokladu, že neohrozia bezpečnosť žiadneho členského štátu;

15. žiada zlepšenie spolupráce s Európskou investičnou bankou a Európskou bankou pre obnovu a rozvoj s cieľom využiť finančné nástroje na podporu prioritných projektov;

B. Jednota v obrane záujmov EÚ

16. považuje za potrebné, aby Rada vypracovala dlhodobú stratégiu a rámec vedúci k vytvoreniu spoločnej zahraničnej politiky pre energetiku, s cieľom zaujať silnejšiu pozíciu v dialógu s hlavnými dodávateľskými krajinami a posilniť schopnosť vystupovať jednotomyseľne;
17. z krátkodobého hľadiska vyzýva členské štáty, aby Komisiu a seba navzájom informovali o strategických rozhodnutiach pred uzatvorením akejkoľvek dvojstrannej dohody s tretími krajinami o energetických projektoch, čo by mohlo mať vplyv na záujmy iných členských štátov a EÚ ako celku;
18. zo strednodobého hľadiska žiada, aby bola Komisii udelená inštitucionálna právomoc rokovať o rámcových dohodách EÚ s tretími krajinami o dodávkach energie;

C. Solidarita v krízových situáciách

19. domnieva sa, že solidarita a energetická bezpečnosť sú potrebné na plynulé fungovanie vnútorného trhu vrátane rovnakého prístupu k energii pre všetky hospodárske subjekty, a preto vyzýva Radu a členské štáty, aby vytvorili mechanizmus solidarity, ktorý sa má začleniť do zmlúv a ktorý by EÚ umožnil konať účinne, pohotovo a súdržne v krízových situáciách spôsobených prerušením dodávok, poškodením dôležitej infraštruktúry alebo akoukoľvek inou udalosťou;
20. vyzýva Komisiu, aby podporila začlenenie tzv. doložky o energetickej bezpečnosti do obchodných dohôd, dohôd o pridružení a dohôd o partnerstve a spolupráci s krajinami výrobcov a tranzitnými krajinami, ktorá by ustanovila etický kódex a výslovne uviedla opatrenia, ktoré sa majú prijať v prípade prerušenia dodávok jedným z partnerov;
21. odporúča vytvorenie účinného mechanizmu reakcie v prípade prerušenia dodávok vrátane opatrení na účinné využívanie systémov varovania a vybudovanie krízovej infraštruktúry pre energetiku, najmä pre plyn, ktorá by sa mohla použiť na pomoc členskému štátu, ktorý túto pomoc potrebuje;

D. Posilnená spolupráca s hlavnými výrobnými, tranzitnými a spotrebiteľskými krajinami

22. vyzýva EÚ a členské štáty, aby sa aktívne zúčastňovali na intenzívnom dialógu so všetkými hlavnými výrobnými, tranzitnými a spotrebiteľskými krajinami;
23. podporuje všetky kroky zamerané na podporu transparentnosti a lepšieho riadenia v energetickom sektore prostredníctvom energetických partnerstiev s tretími krajinami, s cieľom vytvoriť vzájomne výhodné, otvorené, transparentné, nediskriminačné, stabilné právne podmienky pre energetické investície a obchod, ktoré majú byť založené na zásade vzájomnosti;
24. zdôrazňuje potrebu realizovať výskumné a rozvojové partnerstvá s hlavnými spotrebiteľskými krajinami mimo EÚ s cieľom riešiť výzvu globálneho otepľovania a rozvíjať alternatívne a obnoviteľné zdroje energie;

25. zdôrazňuje najmä význam rozšíreného dialógu s USA; vyzýva inštitúcie Spoločenstva, aby sa zamerali na vytvorenie partnerstva pre energetickú bezpečnosť s USA;
26. podporuje iniciatívy Komisie na rozvíjanie užšieho energetického dialógu s krajinami v juhokaukazskom, kaspickom a stredoázijskom regióne; víta posun EÚ k prístupu „kritického a konštruktívneho dialógu“ s krajinami tohto regiónu, ktorý vyvažuje záujem EÚ o diverzifikáciu dodávok ropy a plynu a cieľ dosiahnutia politických reforiem v týchto krajinách;
27. žiada rozvoj súčasných a vytvorenie nových mechanizmov v rámci európskej susedskej politiky vedúcich k prehĺbeniu spolupráce s tranzitnými krajinami – Ukrajinou, Bieloruskom, Moldavskom, krajinami južného Kaukazu a tiež Tureckom – s cieľom umožniť väčšiu transparentnosť fungovania trhu a zabezpečiť stabilitu dodávok a tranzitu;
28. vyzýva Komisiu, aby vypracovala nástroje a mechanizmy, ktoré jej umožnia lepšiu spoluprácu so susedmi pri analýze a sledovaní situácie v tranzitných oblastiach, a tým zvýšia schopnosť EÚ predchádzať krízovým situáciám a účinnejšie a rýchlejšie reagovať v prípade, keď má kríza nastať;
29. zdôrazňuje význam energetického partnerstva EÚ s Ruskom, pričom upozorňuje, že Rusko je vo vývoze energie aj naďalej takmer úplne závislé od EÚ; zdôrazňuje, že Rusko už je viazané Zmluvou o energetickej charte, keďže prijalo jej článok 45 ods. 1; považuje transpozíciu zásad Zmluvy o energetickej charte do dohody o partnerstve a spolupráci za zbytočné¹;
30. vyzýva Radu a Komisiu, aby využili svoje významné postavenie na presvedčenie Ruska, aby sa zaviazalo k otvorenému, spravodlivému a transparentnému trhu pre výrobu a dodávku energie; domnieva sa, že podpora prístúpenia Ruska k organizácii WTO má závisieť od ratifikácie Zmluvy o energetickej charte a jej protokolu o tranzite Ruskom;
31. vyzýva Komisiu, aby pripravila správu o doložkách o mieste cieľového určenia v súvislosti s dodávkami plynu, ktoré v skutočnosti bránia opätovnému vývozu plynu v rámci vnútorného trhu a vyzýva Komisiu, aby presadzovala zrušenie akýchkoľvek takýchto doložiek začlenených v akýchkoľvek zmluvách o trhu EÚ, pretože sú zakázané právnymi predpismi EÚ;
32. žiada posilnenie dialógu s Čínou, Indiou, Brazíliou a ďalšími rozvojovými krajinami, s cieľom vybudovať stabilný a predvídateľný globálny trh s energiou, ktorý je založený na spravodlivých a transparentných pravidlách;
33. žiada intenzívnejší vzťah s Blízkym Východom a severnou Afrikou v energetickom sektore a víta iniciatívu Rady na vytvorenie africko-európskeho energetického partnerstva;

---

¹ Článok 45 ods. 1 Zmluvy o energetickej charte ustanovuje, že štáty, ktoré ju podpísali, ale neratifikovali, sú od podpisu po ratifikáciu chartou prechodne viazané.

34. vyzýva Komisiu a Radu, aby aktívne konali proti akýmkoľvek oligopolistickým tendenciám, ako je napríklad nebezpečenstvo vytvorenia plynárenského kartelu;
35. podporuje všetky opatrenia zamerané na posilnenie mnohostranných technických iniciatív, ako sú Partnerstvo pre globálnu redukciiu spaľovania plynu, Iniciatíva transparentnosti ťažobného priemyslu, finančná akčná jednotka, zásady rovnosti Medzinárodnej finančnej korporácie a program Inogate;
36. vyzýva Komisiu, aby vytvorila stratégiu na ochranu dôležitej energetickej infraštruktúry v EÚ a v jej bezprostrednom susedstve proti teroristickým hrozbám;
37. žiada verejnú diskusiu na zvýšenie informovanosti o spoločnej európskej zahraničnej politike pre energetiku medzi občanmi EÚ prostredníctvom verejnej informačnej kampane;

o

o o

38. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov.